

Čo je schéma EMAS?

Schéma pre environmentálne manažerstvo a audit je dobrovoľným nástrojom Európskej únie vytvoreným pre organizácie, ktorý pomáha hodnotiť, riadiť a zlepšovať ich environmentálne správanie.

Tvárou v tvár narastajúcej environmentálnej zodpovednosti zo strany trhu a zákazníkov, organizácie získavajú prospech zo znižovania negatívnych environmentálnych vplyvov vyplývajúcich z ich činností. Vynikajúce environmentálne správanie je považované za obchodnú výhodu, zatiaľ čo zlá environmentálna výkonnosť sa stáva nevýhodou. Schéma EMAS ponúka systémový prístup.

EMAS je najdôveryhodnejší a najsilnejší nástroj na trhu v oblasti systémov manažerstva environmentu. Okrem požiadaviek medzinárodnej normy EN ISO 14001 je schéma EMAS doplnená niekoľkými prvkami navyše. Vyššia kvalita EMAS spočíva v:

- **prísnejších požiadavkách na meranie, hodnotenie a sústavné zlepšovanie environmentálneho správania;**
- **oddržiavaní záväzných požiadaviek** pod dohľadom verejných orgánov;
- **silnom zapojení zamestnancov;**
- **hlavných ukazovateľoch environmentálneho správania**, ktoré zabezpečujú viacročné porovnanie v rámci a medzi organizáciami;
- poskytovaní informácií verejnosti cez **validované environmentálne vyhlásenie;**
- registrácii prostredníctvom **príslušného orgánu**, na základe úspešného **overenia akreditovaným/licencovaným environmentálnym overovateľom.**

Schéma EMAS je navrhnutá tak, aby pomáhala organizáciám zlepšovať ich environmentálne správanie za súčasného zvyšovania ich konkurencieschopnosti, napríklad cez efektívnejšie využívanie zdrojov.

Registrácia v schéme EMAS umožňuje organizáciám ukázať zainteresovaným stranám, ako sú zákazníci, verejné orgány či verejnosť, že hodnotia, riadia a znižujú negatívny dopad na životné prostredie spôsobený ich činnosťami. Logo EMAS môže byť použité na marketingové účely a prezentovať tak vynikajúce environmentálne správanie organizácie.

Kto môže vstúpiť do schémy EMAS?

Schéma EMAS je otvorená pre **všetky sektory hospodárstva a všetky typy organizácií** verejného i súkromného sektora, ktoré hľadajú spôsob ako zdokonaľiť svoje environmentálne správanie. Od roku 2010 (EMAS III) schéma umožňuje členským štátom registráciu aj mimo Európskej únie (**EMAS Global**).

Možnosť nielen jednoduchej, ale aj združenej registrácie viacerých miest znižuje administratívne a finančné zaťaženie pre organizácie s viacerými miestami.

Krok za krokom k zavedeniu schémy EMAS

Aby bola organizácia oprávnená vstúpiť do schémy EMAS, musí urobiť nasledovné kroky:

1. Kontaktuje príslušný orgán

Príslušný orgán Vám pomôže z technickou podporou pri registrácii.

2. Vykonať úvodné environmentálne preskúmanie

Vykonať úvodné environmentálne preskúmanie, berúc do úvahy Vašu organizáciu a jej súvislosti, identifikujte činnosti, ktoré majú významný priamy alebo nepriamy vplyv na životné prostredie. Toto počiatočné hodnotenie v budúcnosti nastavuje referenčnú hodnotu na meranie úspechu pri znižovaní negatívnych dopadov na životné prostredie.

3. Zapojte vrcholový manažment

Predstavitelia vrcholového manažmentu budú definovať, v súlade so stratégiou vašej organizácie, environmentálnu politiku a environmentálny program ako prvý krok k zavedeniu vášho systému manažerstva environmentu (EMS)

4. Zavedte EMS

Vytvorte Váš systém manažerstva environmentu prostredníctvom prispôbenia sa štruktúre a procesom tak, aby korešpondovali s Vašou environmentálnou politikou a cieľmi.

5. Skontrolujte efektívnosť Vášho EMS

Sledujte vhodné ukazovatele, vrátane hlavných ukazovateľov EMAS a vykonajte interný environmentálny audit.

6. Zabezpečte sústavné zlepšovanie

Vrcholový manažment preskúma EMS s cieľom zabezpečiť jeho schopnosť splniť ciele stanovené v environmentálnej politike a programe a bude rozhodovať o ďalších krokoch sústavného zlepšovania.

7. Pripravte environmentálne vyhlásenie

Pripravte environmentálne vyhlásenie, ktorým môžete efektívne komunikovať svoje environmentálne správanie zainteresovaným stranám.

8. Overte Váš EMAS

Vyberte si nezávislého akreditovaného environmentálneho overovateľa (zoznam dostupný prostredníctvom príslušného orgánu), nechajte si overiť EMS a validovať environmentálne vyhlásenie. Proces overovania je prispôbený malým a stredným podnikom (prostredníctvom početnosti externého overovania) a združeným registráciám (audity založené na metóde vzorkovania).

9. Registrujte sa cez príslušný orgán

Príslušný orgán po preskúmaní validovaného environmentálneho vyhlásenia zaregistruje Vašu organizáciu a environmentálne vyhlásenie bude verejne prístupné.

10. Oslavujte!

Oslavujte a používajte schému EMAS na preukázanie Vášho záväzku k životnému prostrediu: zdieľajte vyhlásenie so svojimi predajcami a dodávateľmi. Možno sa niekedy ocitnete na udeľovaní cien EMAS Awards... aby ste preukázali uznanie svojmu tímu a zviditeľnili svoje environmentálne správanie!

Aké sú výhody vstupu do schémy EMAS?

1. Zlepšovanie environmentálneho správania

70% registrovaných organizácií preukazuje zlepšovanie takmer vo všetkých hlavných ukazovateľoch (Zdroj: EMAS evaluation study, 2015).

2. Zlepšovanie dodržiavania právnych požiadaviek a znižovanie riziku pokút

Viac ako 70% environmentálnych overovateľov považuje schému EMAS za efektívnejšiu ako normu ISO 14001 pri dodržiavaní právnych požiadaviek.

69% organizácií registrovaných v schéme EMAS pociťuje, že dosiahnuť dodržiavanie právnych požiadaviek je jednoduchšie, ak implementujete aj schému EMAS, nielen normu ISO 14001 (80% z nich vstúpilo do schémy EMAS a má aj normu ISO 14001) (Zdroj: RAVE study, 2018)

3. Lepšia identifikácia prerozdelenia zodpovednosti v organizácii: úlohy a zodpovednosti sú lepšie definované, povedomie o jednotlivých tímoch je silnejšie

Pri prieskume ako EMAS pomáha organizáciám, bola táto nepriama výhoda ich treťou najčastejšou odpoveďou.

4. Menej environmentálnych nehôd

5. Znižovanie nákladov cez opätovné použitie, recykláciu a znižovanie využívania zdrojov a energie

6. Zlepšovanie vzťahov so zainteresovanými stranami: zamestnanci sú viac odhodlaní a externé zainteresované strany si vážia transparentnosť organizácie.

7. Regulačné úľavy: v niektorých členských štátoch verejné orgány poskytujú organizáciám registrovaným v schéme EMAS výhodu ako napríklad menej kontrol či daňové úľavy.

Tieto body predstavujú tri jedinečné charakteristiky schémy EMAS:

výkonnosť – dôveryhodnosť – transparentnosť

Čo ak už je organizácia certifikovaná podľa normy ISO 14001 alebo používa neformálny EMS?

PRÉMIOVÉ SLUŽBY EMAS

EMAS a ISO 14001 majú spoločný cieľ - zabezpečiť dobré environmentálne riadenie. Napriek tomu sa príliš často považujú za konkurentov. Od roku 2009 Európska komisia uznala, že norma ISO 14001 môže slúžiť ako odrazový mostík pre schému EMAS. Požiadavky systému manažérstva environmentu podľa normy EN ISO 14001: 2015 sú neoddeliteľnou súčasťou schémy EMAS

Úspešná certifikácia podľa normy ISO 14001 znamená, že tie najdôležitejšie kroky k registrácii EMAS už boli prijaté. Ďalšie požiadavky zahŕňajú:

• Úvodné environmentálne preskúmanie

EMAS vyžaduje, aby sa vykonalo úvodné environmentálne preskúmanie, s cieľom identifikovania environmentálnych aspektov organizácie. Ak však organizácia už má EMS certifikovaný podľa normy ISO 14001, nemusí pri implementácii schémy EMAS vykonať formálne environmentálne preskúmanie, pokiaľ sa environmentálne aspekty uvedené v prílohe I plne zohľadnia v certifikovanom EMS.

• Štátom potvrdené dodržiavanie právnych požiadaviek

Organizácia registrovaná v schéme EMAS musí preukázať úplné dodržiavanie právnych požiadaviek v oblasti životného prostredia.

• Závazok k sústavnému zlepšovaniu environmentálneho správania

Organizácia, ktorá chce vstúpiť do schémy EMAS, sa musí zaviazat' k sústavnému zlepšovaniu svojho environmentálneho správania. Environmentálne správanie je hodnotené environmentálnym overovateľom.

• Zapojenie zamestnancov a otvorenosť voči verejnosti

Organizácia registrovaná v schéme EMAS musí preukázať otvorený dialóg so zamestnancami a zainteresovanými stranami, vrátane zúčastnených strán, miestnych orgánov a dodávateľov.

• Overené environmentálne vyhlásenie

Organizácia musí poskytnúť verejné vyhlásenie o svojom environmentálnom správaní. Environmentálne vyhlásenie porovnáva dosiahnuté výsledky s environmentálnymi cieľmi organizácie a budúce kroky, ktoré je potrebné podniknúť v súvislosti so sústavným zlepšovaním environmentálneho správania organizácie.

Každý členský štát EÚ si určil príslušný orgán, ktorý je zodpovedný za registráciu organizácií a poskytovanie informácií zainteresovaným stranám, vrátane informácií o benefitoch pre organizácie registrované v schéme EMAS. Ich kontaktné údaje vrátane webových stránok nájdete na tejto adrese:

http://ec.europa.eu/environment/emas/emas_contacts/competent_bodies_en.htm

Okrem toho, schéma EMAS ponúka množstvo služieb, ktoré vám umožnia získať veľkú podporu a využívať osvedčené postupy pri implementácii schémy a jej zlepšovaní. Tieto služby nájdete na adrese:

<http://ec.europa.eu/environment/emas>

Niekoľko príkladov:

Užívateľská príručka EMAS	Tento dokument interpretuje nariadenie EMAS do praktických krokov.
Sektorové referenčné dokumenty	Obsahujú informácie o jednotlivých odvetviach týkajúce sa najlepších postupov environmentálneho manažérstva, ukazovateľov environmentálneho správania a referenčných kritériách excelentnosti.
Nástroje na implementáciu EMAS	Nástroje pripravené na spustenie implementácie systému manažérstva environmentu bez ohľadu na veľkosť Vašej organizácie.
Usmerňovacie dokumenty a informačné letáky	Najnovšia publikácia sa zaoberá využitím schémy EMAS ako odrazového mostíka k obehovému hospodárstvu.
Helpdesk	Ak máte otázky nad rámec štandardných informácií dostupných na webovej stránke, Helpdesk je tu pre Vás!

Ďalšie informácie nájdete na internetovej stránke EMAS:

http://ec.europa.eu/environment/emas/index_en.htm

Štúdiá RAVE, Európska komisia, 2018:

http://ec.europa.eu/environment/emas/emas_publications/publications_studies_en.htm

EMAS Evaluation Study, Európska komisia, 2015:

http://ec.europa.eu/environment/emas/emas_publications/policy/fitness_check_en.htm

Vydavateľ:

Slovenská agentúra životného prostredia,
Banská Bystrica

Odbor environmentálneho manažérstva a Bazilejského dohovoru,
Bratislava

Rok vydania: ©2018

EMAS

Schéma pre environmentálne manažérstvo a audit

Zdokonaľovanie Vášho environmentálneho a podnikateľského správania

- > Sústavné zlepšovanie environmentálneho správania
- > Dodržiavanie environmentálnej legislatívy
- > Zdokumentované a overené environmentálne informácie

Aktivita je realizovaná v rámci národného projektu
Zlepšovanie informovanosti a poskytovanie poradenstva v oblasti zlepšovania kvality životného prostredia na Slovensku.
Projekt je spolufinancovaný z Kohézneho fondu EÚ v rámci Operačného programu Kvalita životného prostredia.

WWW.EMAS.SK